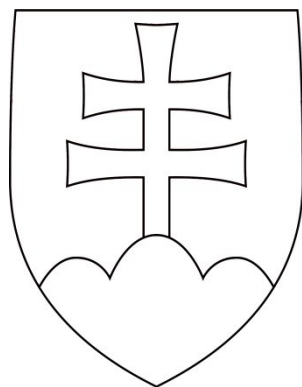

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

4/2019

OBSAH***Stanovisko vo veciach trestných*****33. Zjednotenie v otázke, či sa uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Tr. por. môže týkať skutku, u ktorého sa predpokladá, že už bol spáchaný ako trestný čin, alebo okrem uvedenej alternatívy tiež aj skutku, ktorého spáchanie ako trestného činu sa ešte len v budúcnosti predpokladá.**

I. Na rozdiel od postupov použitých vo fáze trestného konania „pred začatím trestného stíhania“, ktoré sa môžu týkať podozrenia zo spáchania skutku v minulosti alebo (aj) takého predpokladu do budúcnosti, uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 a 3 Trestného poriadku môže vyvolať účinky podľa odseku 5 naposledy označeného ustanovenia, len ak sa vzťahuje na skutok (vrátane čiastkového útoku doposiaľ páchaného pokračovacieho trestného činu v zmysle § 10 ods. 16 Trestného poriadku), ktorý sa už stal (bol dokonaný nastaním následku); to platí aj ak po dokonaní naďalej pretrváva páchanie trvaceho trestného činu udržiavaním protiprávneho stavu (s limitom prerušenia jednoty hmotnoprávneho, resp. kvalifikačného skutku podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona). Ak trestný čin nebol alebo doposiaľ nie je dokonaný, môže byť trestné stíhanie začaté aj pre prípravu zločinu alebo pokus úmyselného trestného činu (§ 13, § 14 Trestného zákona), keďže tieto vývojové štádiá sú (už) kvalifikovateľné ako trestný čin.

Pri vznesení obvinenia (§ 206 ods. 1 až 3 Trestného poriadku) rovnako musí byť daný retrospektívny pohľad na spáchaný skutok, okrem toho sa navyše vyžaduje opis skutku už na úrovni jeho vecnej a časopriestorovej nezameniteľnosti s iným skutkom a (v rovine dôvodného podozrenia) aj identifikácia osoby páchatel'a (oproti voľnejšiemu opisu skutku pri začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 3 Trestného poriadku a len rámcovému zameraniu podozrenia pri použití dôkazných postupov pred začatím trestného stíhania).

Vyššie uvedeným záverom konvenujú aj účinky podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku, ktoré znamenajú nepotrebnosť formálneho začatia trestného stíhania, ale až pri rozširovaní obvinenia (už obvinenej osoby) pre ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu; také rozšírenie v sebe integruje aj začatie trestného stíhania pre dotknutý skutok, pokiaľ už vo vzťahu k nemu nebolo trestné stíhanie začaté skorším uznesením.

II. Ustanovenia o postupoch pred začatím trestného stíhania majú vo vzťahu k ustanoveniu § 206 ods. 1 Trestného poriadku povahu osobitného ustanovenia v tom zmysle, že formuláciu „na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania“ je potrebné vyložiť extenzívne, teda tak, že podkladom pre vznesenie obvinenia (a dôkazmi v trestnom konaní) môžu byť aj skutočnosti zistené postupmi pred začatím trestného stíhania, ustanovenými Trestným poriadkom (týka sa to aj informácií, ktoré môžu byť použité ako dôkaz v trestnom konaní, zistených postupmi podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Podkladom pre vznesenie obvinenia (pre skutkový, právny a personálny záver podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku) môžu byť teda dôkazné informácie zistené postupmi podľa Trestného poriadku po začatí trestného stíhania, zistené takými (dôkazne využiteľnými) postupmi podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona (označeného vyššie) pred začatím trestného stíhania, zistené trestným oznámením, ako aj mimodôkazné informácie zistené (v kontexte § 199 ods. 2 a § 206 ods. 2 veta prvá Trestného poriadku rovnocenne s trestným oznámením) „inak“ a zistené postupom podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku. Rovnaké informačné zdroje (okrem dôkazov vykonávaných už po začatí trestného stíhania) sú podkladom pre skoršie samostatné začatie trestného stíhania (len „vo veci“), ku ktorému dochádza postupom podľa § 199 ods. 1 až 4 Trestného poriadku.

III. Zákonný postup „pred začatím trestného stíhania“ je aplikovateľný podľa úpravy jednotlivých osobitných ustanovení Trestného poriadku s nielen informačnou, ale aj procesnou, resp. dôkaznou relevanciou (18 prípadov upravených medzi ustanoveniami § 89 a § 155 Trestného poriadku).

Postup pred začatím trestného stíhania môže byť zameraný na objasňovanie a dokazovanie činu, ktorý sa už stal, pokiaľ zistené skutočnosti doposiaľ neumožňujú sformulovať skutok aspoň podľa kritérií § 199 ods. 3 Trestného poriadku - môže teda ísť aj o podozrenie z páchania trestnej činnosti určitého druhu (rámcovo zamerané podozrenie označené v druhom odseku bodu I.); také podozrenie sa z povahy veci týka aj ďalších čiastkových útokov už sčasti trestným stíhaním pokrytého pokračovacieho trestného činu. Nie je vylúčený ani predpoklad spáchania konkrétneho činu v budúcnosti, resp. zameranie rámcového podozrenia do budúcnosti (typicky pre „monoskutkovú“ aj rámcovú alternatívu zamerania postupu do budúcnosti bude použitý napr. agent, odpočúvanie, sledovanie, obrazovo-zvukové záznamy).

Retrospektívne ani *pro futuro* však nemôže ísť o výlučne preventívny, abstraktne odôvodnený postup, prípustný je len postup na základe konkrétnych informácií o trestnoprávne relevantných skutočnostiach alebo pre ne priamo iníciačných okolnostiach.

Kombinácia postupu po začatí trestného stíhania a pred začatím trestného stíhania (najmä v postupnosti minulosť - po, budúcnosť - pred) je možná. Bez ohľadu na uvedené, pri ďalších (aj budúcich) čiastkových útokoch toho istého pokračovacieho trestného činu nie je pre ich dokazovanie bariérou požiadavka „súčasného vedenia trestného konania v inej trestnej veci“ v zmysle § 113 ods. 9, § 114 ods. 7, § 115 ods. 7, § 118 ods. 7 Trestného poriadku, a dotknutými postupmi zistené informácie budú na tieto skutky vždy dôkazne použiteľné* (s limitom prerušenia jednoty hmotnoprávneho, resp. kvalifikačného skutku podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona).

Mimoprocený postup na odhaľovanie trestnej činnosti podľa zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov - ďalej len „zákon o PZ“ (na ktorý nie je potrebná pôsobnosť policajta podľa § 10 ods. 8 a 10 Trestného poriadku) môže byť popri postupe pred začatím trestného stíhania podľa Trestného poriadku (teda počas už vedeného trestného konania) použitý, len ak nemá v Trestnom poriadku obsahový ekvivalent, použiteľný aj pred začatím trestného stíhania (napr. popri odpočúvaní podľa § 115 Trestného poriadku možno sledovať osobu na základe úpravy § 113 Trestného poriadku, nie však podľa § 39 ods. 1 zákona o PZ - teda bez príkazu prokurátora alebo sudcu pre prípravné konanie, možno však požadovať informácie od osôb podľa § 17a zákona o PZ, nakoľko výsluch svedka podľa Trestného poriadku sa vykonáva až po začatí trestného stíhania).

IV. Pri posudzovaní zákonnosti a procesných účinkov rozhodnutia, návrhu na rozhodnutie alebo postupu v konaní (orgánom s pôsobnosťou na taký prieskum podľa Trestného poriadku) je relevantný vecný obsah predmetu dotknutého prieskumu, nie formálne označenie jeho názvu a právneho podkladu.
..... 3

* Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. februára 2012, sp. zn. 2 To 5/2011.

33.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. septembra 2019, Tpj 47/2019, na zjednotenie v otázke, či sa uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Tr. por. môže týkať skutku, u ktorého sa predpokladá, že už bol spáchaný ako trestný čin, alebo okrem uvedenej alternatívy tiež aj skutku, ktorého spáchanie ako trestného činu sa ešte len v budúcnosti predpokladá.

I. Na rozdiel od postupov použitých vo fáze trestného konania „pred začatím trestného stíhania“, ktoré sa môžu týkať podozrenia zo spáchania skutku v minulosti alebo (aj) takého predpokladu do budúcnosti, uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 a 3 Trestného poriadku môže vyvolať účinky podľa odseku 5 naposledy označeného ustanovenia, len ak sa vzťahuje na skutok (vrátane čiastkového útoku doposiaľ páchaného pokračovacieho trestného činu v zmysle § 10 ods. 16 Trestného poriadku), ktorý sa už stal (bol dokonaný nastaním následku); to platí aj ak po dokonaní naďalej pretrváva páchanie trvajúceho trestného činu udržiavaním protiprávneho stavu (s limitom prerušenia jednoty hmotnoprávneho, resp. kvalifikačného skutku podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona). Ak trestný čin nebol alebo doposiaľ nie je dokonaný, môže byť trestné stíhanie začaté aj pre prípravu zločinu alebo pokus úmyselného trestného činu (§ 13, § 14 Trestného zákona), keďže tieto vývojové štádiá sú (už) kvalifikovateľné ako trestný čin.

Pri vznesení obvinenia (§ 206 ods. 1 až 3 Trestného poriadku) rovnako musí byť daný retrospektívny pohľad na spáchaný skutok, okrem toho sa navyše vyžaduje opis skutku už na úrovni jeho vecnej a časopriestorovej nezameniteľnosti s iným skutkom a (v rovine dôvodného podozrenia) aj identifikácia osoby páchatelia (oproti voľnejšiemu opisu skutku pri začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 3 Trestného poriadku a len rámcovému zameraniu podozrenia pri použití dôkazných postupov pred začatím trestného stíhania).

Vyššie uvedeným záverom konvenujú aj účinky podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku, ktoré znamenajú nepotrebnosť formálneho začatia trestného stíhania, ale až pri rozširovaní obvinenia (už obvinenej osoby) pre ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu; také rozšírenie v sebe integruje aj začatie trestného stíhania pre dotknutý skutok, pokiaľ už vo vzťahu k nemu nebolo trestné stíhanie začaté skorším uznesením.

II. Ustanovenia o postupoch pred začatím trestného stíhania majú vo vzťahu k ustanoveniu § 206 ods. 1 Trestného poriadku povahu osobitného ustanovenia v tom zmysle, že formuláciu „na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania“ je potrebné vyložiť extenzívne, teda tak, že podkladom pre vznesenie obvinenia (a dôkazmi v trestnom konaní) môžu byť aj skutočnosti zistené postupmi pred začatím trestného stíhania, ustanovenými Trestným poriadkom (týka sa to aj informácií, ktoré môžu byť použité ako dôkaz v trestnom konaní, zistených postupmi podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Podkladom pre vznesenie obvinenia (pre skutkový, právny a personálny záver podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku) môžu byť teda dôkazné informácie zistené postupmi podľa Trestného poriadku po začatí trestného stíhania, zistené takými (dôkazne využiteľnými) postupmi podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona (označeného vyššie) pred začatím trestného stíhania, zistené trestným oznámením, ako aj mimodôkazné informácie zistené (v kontexte § 199 ods. 2 a § 206 ods. 2 veta prvá Trestného poriadku rovnocenne s trestným oznámením) „inak“ a zistené postupom podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku. Rovnaké informačné zdroje (okrem dôkazov vykonávaných už po začatí trestného stíhania) sú podkladom pre skoršie samostatné začatie trestného stíhania (len „vo veci“), ku ktorému dochádza postupom podľa § 199 ods. 1 až 4 Trestného poriadku.

III. Zákonný postup „pred začatím trestného stíhania“ je aplikovateľný podľa úpravy jednotlivých osobitných ustanovení Trestného poriadku s nielen informačnou, ale aj procesnou, resp. dôkaznou relevanciou (18 prípadov upravených medzi ustanoveniami § 89 a § 155 Trestného poriadku).

Postup pred začatím trestného stíhania môže byť zameraný na objasňovanie a dokazovanie činu, ktorý sa už stal, pokiaľ zistené skutočnosti doposiaľ neumožňujú sformulovať skutok aspoň podľa kritérií § 199 ods. 3 Trestného poriadku - môže teda ísť aj o podozrenie z páchania trestnej činnosti určitého druhu (rámcovo zamerané podozrenie označené v druhom odseku bodu I.); také podozrenie sa z povahy

veci týka aj ďalších čiastkových útokov už sčasti trestným stíhaním pokrytého pokračovacieho trestného činu. Nie je vylúčený ani predpoklad spáchania konkrétneho činu v budúcnosti, resp. zameranie rámcového podozrenia do budúcnosti (typicky pre „monoskutkovú“ aj rámcovú alternatívu zamerania postupu do budúcnosti bude použitý napr. agent, odpočúvanie, sledovanie, obrazovo-zvukové záznamy).

Retrospektívne ani *pro futuro* však nemôže ísť o výlučne preventívny, abstraktne odôvodnený postup, prípustný je len postup na základe konkrétnych informácií o trestnoprávne relevantných skutočnostiach alebo pre ne priamo iniciačných okolnostiach.

Kombinácia postupu po začatí trestného stíhania a pred začatím trestného stíhania (najmä v postupnosti minulosť - po, budúcnosť - pred) je možná. Bez ohľadu na uvedené, pri ďalších (aj budúcich) čiastkových útokoch toho istého pokračovacieho trestného činu nie je pre ich dokazovanie bariérou požiadavka „súčasného vedenia trestného konania v inej trestnej veci“ v zmysle § 113 ods. 9, § 114 ods. 7, § 115 ods. 7, § 118 ods. 7 Trestného poriadku, a dotknutými postupmi zistené informácie budú na tieto skutky vždy dôkazne použiteľné* (s limitom prerušenia jednoty hmotnoprávneho, resp. kvalifikačného skutku podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona).

Mimoprocesný postup na odhaľovanie trestnej činnosti podľa zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov - ďalej len „zákon o PZ“ (na ktorý nie je potrebná pôsobnosť policajta podľa § 10 ods. 8 a 10 Trestného poriadku) môže byť popri postupe pred začatím trestného stíhania podľa Trestného poriadku (teda počas už vedeného trestného konania) použitý, len ak nemá v Trestnom poriadku obsahový ekvivalent, použiteľný aj pred začatím trestného stíhania (napr. popri odpočúvaní podľa § 115 Trestného poriadku možno sledovať osobu na základe úpravy § 113 Trestného poriadku, nie však podľa § 39 ods. 1 zákona o PZ - teda bez príkazu prokurátora alebo sudcu pre prípravné konanie, možno však požadovať informácie od osôb podľa § 17a zákona o PZ, nakoľko výsluch svedka podľa Trestného poriadku sa vykonáva až po začatí trestného stíhania).

IV. Pri posudzovaní zákonnosti a procesných účinkov rozhodnutia, návrhu na rozhodnutie alebo postupu v konaní (orgánom s pôsobnosťou na taký prieskum podľa Trestného poriadku) je relevantný vecný obsah predmetu dotknutého prieskumu, nie formálne označenie jeho názvu a právneho podkladu.

* Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. februára 2012, sp. zn. 2 To 5/2011.

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“) v rámci činnosti podľa § 21 ods. 3 písm. b) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na základe podnetu generálneho prokurátora Slovenskej republiky, zistil výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach súdov nižšieho stupňa tak, ako sú prezentované nižšie. Otázka, ktorú je potrebné výkladovo riešiť, je vymedzená nasledovne:

*Uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku sa môže týkať skutku A/ u ktorého sa predpokladá, že už bol spáchaný ako trestný čin,
B/ okrem alternatívy uvedenej v bode A/ aj skutku, ktorého spáchanie ako trestného činu sa ešte len v budúcnosti predpokladá.*

A/

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 5. februára 2019, sp. zn. 1 To 88/2018, v trestnej veci proti obžalovanému por. F. N., pre prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák., o odvolaní obžalovaného a prokurátora Krajskej prokuratúry Nitra proti rozsudku Okresného súdu Komárno z 22. mája 2018, sp. zn. 3T/58/2016, rozhodol tak, že:

I. Podľa § 321 ods. 1 písm. a) Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovaného por. F. N. podľa § 285 písm. a) Tr. por. oslobodil (pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný) spod obžaloby prokurátora Krajskej prokuratúry Nitra podanej na Okresný súd Komárno 9. júna 2016 pod č. KV31/14/4400-37 pre skutok v nej uvedený právne posúdený ako prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť tak, že

dňa 11. apríla 2014 v čase okolo 16:18 hod. na ceste č. I/63 v obci Radvaň nad Dunajom v čase výkonu štátnej služby príslušníka Policajného zboru pri výkone dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej

premávky spolu s npor. Ing. A. T., zastavili osobné motorové vozidlo zn. Q. XXX D, evidenčného čísla XUXXXXX (ČR), ktoré viedol J. P., ktorý sa počas jazdy dopustil priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky tým, že prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť jazdy v obci, kde za tento priestupok mu por. F. N. uložil blokovú pokutu vo výške 100 eur a následne po prijatí finančnej hotovosti mu nevydal kontrolné ústrižky ako potvrdenie o zaplatení pokuty, pričom v administratívnych pomôckach por. F. N. vykázal za priestupok osoby J. P. pokutu vo výške 60 eur a zvyšok finančnej hotovosti vo výške 40 eur si ponechal pre vlastnú potrebu, taktiež uvedenú sankciu uloženú za priestupok v súvislosti s porušením pravidiel cestnej premávky úmyselne nezaevidoval v informačnom systéme evidencie vodičov, teda ako príslušník Policajného zboru SR vykonávajúci právomoc v súvislosti s objasňovaním a prejednávaním priestupkov konal v rozpore s čl. 8a ods. 2, ods. 3 nariadenia prezidenta Policajného zboru č. 7/2002 o objasňovaní priestupkov a prejednávaní priestupkov v Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, ako aj v rozpore s čl. 13 ods. 2 nariadenia prezidenta Policajného zboru č. 18/2010 o vykonávaní skúšok z odbornej spôsobilosti, rozhodovaní o vodičskom oprávnení a evidovaní skutkov spáchaných v súvislosti s vedením motorového vozidla v znení neskorších predpisov, čím porušil základné povinnosti policajta podľa ustanovení § 48 ods. 3 písm. a), písm. f) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších zmien a doplnkov.

II. Podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Komárno (ďalej „súd I. stupňa“) obžalovaného por. F. N. uznal za vinného pre prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

dňa 11. apríla 2014 v čase okolo 16:18 hod. na ceste č. I/63 v obci Radvaň nad Dunajom v čase výkonu štátnej služby príslušníka Policajného zboru pri výkone dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky spolu s npor. Ing. A. T., zastavili osobné motorové vozidlo zn. Q. XXX D, evidenčného čísla XUXXXXX (ČR), ktoré viedol J. P., ktorý sa počas jazdy dopustil priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky tým, že prekročil vyššiu dovolenú rýchlosť jazdy v obci, kde za tento priestupok mu por. F. N. uložil blokovú pokutu vo výške 100 eur a následne po prijatí finančnej hotovosti mu nevydal kontrolné ústrižky ako potvrdenie o zaplatení pokuty, pričom v administratívnych pomôckach por. F. N. vykázal za priestupok osoby J. P. pokutu vo výške 60 eur a zvyšok finančnej hotovosti vo výške 40 eur si ponechal pre vlastnú potrebu, teda ako príslušník Policajného zboru SR vykonávajúci právomoc v súvislosti s objasňovaním a prejednávaním priestupkov konal v rozpore s čl. 8a ods. 2, ods. 3 nariadenia prezidenta Policajného zboru č. 7/2002 o objasňovaní priestupkov a prejednávaní priestupkov v Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, čím porušil základné povinnosti policajti podľa ustanovení § 48 ods. 3 písm. a), písm. f) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších zmien a doplnkov.

Za to mu súd I. stupňa uložil podľa § 326 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., za zistenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Tr. zák. a podľa § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. peňažný trest vo výmere 1 000 eur. Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. mu ustanovil pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 5 mesiacov.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. mu súčasne uložil trest zákazu činnosti vykonávať funkciu verejného činiteľa vo výmere 2 rokov.

Proti tomuto rozsudku **podali odvolanie obžalovaný** - proti všetkým jeho výrokom, ako aj proti konaniu, ktoré mu predchádzalo, **a prokurátor Krajskej prokuratúry Nitra** (ďalej „prokurátor“) - proti výroku o treste v neprospech obžalovaného.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaných odvolaní oprávnenými osobami - obžalovaným a prokurátorom - nezistiac dôvody na postup v zmysle § 316 ods. 1, ods. 3 Tr. por., preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, pričom neopomenul skúmať, či vec

neobsahuje chyby odvolaním nevytýkané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a dospel k záveru o dôvodnosti odvolania obžalovaného, a naopak o nedôvodnosti odvolania prokurátora.

Podľa § 321 ods. 1 písm. a) Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby.

Z predloženého spisového materiálu, zachádzajúc do štádia prípravného konania, vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru z 25.02.2014, ČVS: SKIS-11/BKOK-V-2014 bolo podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. začaté trestné stíhanie (tzv. vo veci) pre prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. por. (*pozn. aut.: správne má byť Tr. zák.*) na tom skutkovom základe, že

v dobe najmenej od dňa 22. júla 2013 až doposiaľ, na rôznych miestach v služobnom obvode Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Komárne (ďalej len „OR PZ Komárno“), doposiaľ nezistení príslušníci Policajného zboru služobne zaradení na okresnom dopravnom inšpektoráte OR PZ Komárno, v čase výkonu štátnej služby príslušníka Policajného zboru pri výkone dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, najmä pri meraní rýchlosti motorových vozidiel, vodičom ktorí prekročia najvyššiu dovolenú rýchlosť jazdy alebo sa dopustia iného priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, za spáchané priestupky ukladajú blokové pokuty v rôznej výške, následne po prijatí finančnej hotovosti od páchatel'ov priestupkov im príslušníci Policajného zboru nevystavujú kontrolné ústrižky v súlade so skutočnosťou a s nariadením prezidenta Policajného zboru č. 7/2002 o objasňovaní priestupkov a prejednávaní priestupkov v Policajnom zbore, pričom v administratívnych pomôckach tieto priestupky nevykazujú, resp. ich prejednanie vykazujú v rozpore so skutočnosťou a finančnú hotovosť si ponechávajú pre vlastnú potrebu, čím svojím konaním porušujú základné povinnosti policajta podľa ustanovení § 48 ods. 3 písm. a), písm. f), písm. g) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších zmien a doplnkov, pričom v danom konaní naďalej pokračujú.

Ďalším uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru z 23. októbra 2015, ČVS: SKIS-11/BKOK-V-2014 bolo podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vznesené obvinenie por. F. N. pre skutok, že

dňa 11. apríla 2014 v čase okolo 16:18 hod., na ceste č. 1/63, v obci Radvan nad Dunajom, v čase výkonu štátnej služby príslušníka Policajného zboru pri výkone dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky spolu s npor. Ing. A. T., zastavili osobné motorové vozidlo zn. Q. XXX D, evidenčného čísla XUXXXXX (ČR), ktoré viedol J. P., ktorý sa počas jazdy dopustil priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky tým, že prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť jazdy v obci, kde za tento priestupok mu por. F. N. uložil blokovú pokutu vo výške 100 eur a následne po prijatí finančnej hotovosti mu nevydal kontrolné ústrižky ako potvrdenie o zaplatení pokuty, pričom v administratívnych pomôckach por. F. N. vykázal za priestupok osoby J. P. pokutu vo výške 60 eur a zvyšok finančnej hotovosti vo výške 40 eur si ponechal pre vlastnú potrebu, taktiež uvedenú sankciu uloženú za priestupok v súvislosti s porušením pravidiel cestnej premávky úmyselne nezaevidoval v informačnom systéme evidencie vodičov, teda ako príslušník Policajného zboru SR vykonávajúci právomoc v súvislosti s objasňovaním a prejednávaním priestupkov konal v rozpore s čl. 8a ods. 2, ods. 3 nariadenia prezidenta Policajného zboru č. 7/2002 o objasňovaní priestupkov a prejednávaní priestupkov v Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, ako aj v rozpore s čl. 13 ods. 2 nariadenia prezidenta Policajného zboru č. 18/2010 o vykonávaní skúšok z odbornej spôsobilosti, rozhodovaní o vodičskom oprávnení a evidovaní skutkov spáchaných v súvislosti s vedením motorového vozidla v znení neskorších predpisov, čím porušil základné povinnosti policajta podľa ustanovení § 48 ods. 3 písm. a), písm. f) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších zmien a doplnkov.

Podľa § 199 ods. 1 veta prvá až tretia Tr. por. ak nie je dôvod na postup podľa § 197 ods. 1 alebo 2, policajt začne trestné stíhanie bez meškania, najneskôr však do 30 dní od prijatia trestného oznámenia, ak ho treba doplniť. Trestné stíhanie sa začne vydaním uznesenia. Ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, začne policajt trestné stíhanie vykonaním zaisťovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu.

Podľa § 199 ods. 2 Tr. por. policajt postupuje primerane podľa odseku 1, ak sa o skutočnostiach odôvodňujúcich začatie trestného stíhania dozvie inak ako z trestného oznámenia.

Podľa § 206 ods. 1 Tr. por. ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia ...

Z rozhodnutia (jeho právnej vety) publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 19/2016 (v čiastke č. 2/2016) okrem iného vyplýva, že účelom a zmyslom procesného inštitútu začatia trestného stíhania vo veci podľa § 199 ods. 1 Tr. por. je, aby orgány prípravného konania (§ 10 ods. 1 Tr. por.) mohli vykonávať procesne použiteľné úkony podľa Trestného poriadku smerujúce k zisteniu páchatela trestného činu a k vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe hneď, ako to odôvodňuje konkrétna situácia.

Z kontextu ustanovení § 199 a § 206 Tr. por., podporených aj uvedeným judikátom, vyplýva, že vzniesť obvinenie osobe dôvodne podozrivej zo spáchania konkrétneho trestného činu možno len pre skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie. Opakom vyjadrené, nemožno vzniesť obvinenie osobe podozrivej zo spáchania konkrétneho trestného činu pre iný skutok, než pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie (možno pritom, ak to dôkazná situácia umožňuje, jedným uznesením začať trestné stíhanie a súčasne vzniesť obvinenie - § 206 ods. 2 Tr. por.).

V posudzovanej trestnej veci uznesenie vyšetrovateľa Policajného zboru z 25. februára 2014 (o začatí trestného stíhania) nepochybne skutkovo popisuje trestnú činnosť bližšie nezistenej skupiny príslušníkov Okresného dopravného inšpektorátu v Komárne, do ktorej typovo nepochybne zapadá aj protiprávne konanie obžalovaného, pre ktoré mu bolo vznesené v danej trestnej veci obvinenie dňa 23. októbra 2015.

Uznesenie o začatí trestného stíhania však skutkovo pokrýva len trestnú činnosť, ktorá mala byť páchaná pred začatím trestného stíhania, t. j. pred dňom, resp. najneskôr v deň 25. februára 2014. Nemôže sa vzťahovať (trestné stíhanie nemožno začať *pro futuro*) na trestnú činnosť spáchanú neskôr, až po začatí trestného stíhania, a to ani za predpokladu, že existuje podozrenie, že podozrivá osoba pokračuje (alebo udržiava protiprávny stav) v trestnej činnosti aj po začatí trestného stíhania (výnimku Trestný zákon v uvedenom smere stanovuje len pre trestný čin zanedbania povinnej výživy v § 122 ods. 13 Tr. zák.).

Začatie trestného stíhania má svojim účelom vytvoriť rámec pre objasnenie trestnej činnosti, na ktorú sa skutkovo vzťahuje uznesenie o začatí trestného stíhania a pre zistenie jej páchatela a na ten účel pre zabezpečenie dôkazov použiteľných v trestnom konaní. V rámci procesu zabezpečovania dôkazov pritom nemožno vylúčiť zistenie spáchania aj skutkovo inej trestnej činnosti, na ktorú sa uznesenie o začatí trestného stíhania nevzťahovalo. V takom prípade je však nevyhnutné aj vo vzťahu k nej začať trestné stíhanie.

V posudzovanom prípade je špecifickou situácia, keď orgány prípravného konania po začatí trestného stíhania (vo veci) využili procesný inštitút agenta vo vzťahu k príslušníkom Okresného dopravného inšpektorátu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Komárne za účelom zabezpečenia obrazovo - zvukového záznamu (ako dôkazu) dokumentujúceho spôsob vedenia blokového konania voči priestupcom na úseku cestnej premávky, z nezákonnosti ktorého boli podozriví, teda pre zdokumentovanie len „možnej, resp. predpokladanej“ a nie v minulosti spáchanej trestnej činnosti, i keď obdobnej povahy, ako pre ktorú bolo vo veci začaté trestné stíhanie, keďže už z okolností použitia agenta (navodenie situácie spáchania priestupku agentom) bolo zrejmé, že ide o dôkazný prostriedok nespôsobilý objasniť ich trestnú činnosť časovo spreď obdobia začatia trestného stíhania (teda z minulosti) ale má byť použitý na získanie dôkazu o ich povahou obdobnej (aj v súčasnosti predpokladanej) trestnej činnosti, a to priamo pri jej páchaní.

Použitý agent tak zabezpečil vo forme obrazovo - zvukového záznamu dôkaz o spôsobe prejednávania priestupku na úseku cestnej premávky v blokovom konaní jedným z (v tom čase) podozrivých príslušníkov Policajného zboru - por. F. N. voči agentovi ako priestupcovi, ku ktorému došlo 11. apríla 2014 a ktorý bol následne dôkazným podkladom pre vznesenie mu obvinenia.

Skutok, ktorého sa mal obžalovaný dopustiť 11. apríla 2014 tak bol novým (resp. ďalším) skutkom, na ktorý sa skutkovo nevzťahovalo a ani nemohlo vzťahovať uznesenie o začatí trestného stíhania z 25. februára 2014. Pre tento skutok preto nebolo začaté trestné stíhanie a na tom podklade mu ani nemohlo byť zákonným spôsobom vznesené obvinenie tak, ako mu bolo vznesené 23. októbra 2015.

K uvedenému je namieste tiež zdôrazniť, že Trestný poriadok v rámci ustanovení o použití agenta upravuje aj procesnú použiteľnosť dôkazov agentom zabezpečených v iných trestných veciach v § 117 ods. 12.

Podľa tohto zákonného ustanovenia skutočnosti týkajúce sa trestných činov nesúvisiacich s vecou, v ktorej bol agent použitý, môžu sa v inom konaní použiť ako dôkaz iba vtedy, ak ide o zločin, korupciu, trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa alebo trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti.

Na podklade uvedeného možno konštatovať, že vyšetrovateľovi v posudzovanej trestnej veci nič nebránilo tomu, aby pre posudzovaný skutok z 11. apríla 2014 začal trestné stíhanie, pretože ním zabezpečený dôkaz - obrazovo zvukový záznam o spôsobe vybavovania priestupku v blokovom konaní v tom čase podozrivým príslušníkom Policajného zboru (obžalovaným) spôsobom odporujúcim zákonu pri výkone svojej právomoci umožňoval záver o jeho podozrení zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa a bol by tak procesne použiteľným dôkazom v procese jeho trestného stíhania za tento skutok.

Odvolačný súd na podklade uvedeného konštatuje, že absencia zákonného začatia trestného stíhania pre skutok, pre ktorý obžalovanému v posudzovanom trestnom konaní bolo vznesené obvinenie, je v aktuálnom štádiu trestného konania (v odvolacom konaní) neodstrániteľnou podstatnou procesnou chybou trestného konania. Absencia, a preto nezákonnosť začatia trestného stíhania sa prenáša (v zmysle teórie plodov otráveného stromu) aj na následné vznesenie obvinenia obžalovanému a ďalšie v trestnom konaní vykonávané procesné úkony, ako aj na obžalobu a napadnutý rozsudok súdu I. stupňa.

Uvedený stav tak v aktuálnom štádiu trestného konania spôsobuje absolútnu dôkaznú núdzu vo vzťahu k samotnému skutku, pre ktorý je obžalovaný *de facto* (avšak nie *de iure*) trestne stíhaný, čoho nevyhnutným dôsledkom z pohľadu odvolacieho súdu bolo zrušenie napadnutého rozsudku a oslobodenie obžalovaného spod obžaloby podľa § 285 písm. a) Tr. por., bez relevance hodnotenia ďalších v konaní (postihnutom uvedenou procesnou chybou) vykonaných dôkazov, resp. posudzovania dôvodnosti ďalších odvolacích námietok oboch odvolateľov.

Na tom podklade inak ako nedôvodné nebolo možné hodnotiť odvolanie prokurátora proti výroku o treste napadnutého rozsudku.

Na podklade vyššie uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení, spravujúc sa vyššie rozvedenými úvahami, rozhodol odvolací súd po zrušení napadnutého rozsudku podľa § 321 ods. 1 písm. a) Tr. por. (pretože neexistoval zákonný podklad pre vrátenie veci súdu I. stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie) postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. vo veci sám tým spôsobom, že obžalovaného spod obžaloby oslobodil podľa § 285 písm. a) Tr. por., t. j. z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný, a odvolanie prokurátora podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

B/

Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru zo 7. marca 2017, ČVS: PPZ-206/NKA-PK-VY-2017, bolo podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. začaté trestné stíhanie za 1/ zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Tr. zák. a 2/ prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák., preto, že

1/ doposiaľ presne nestotožnené osoby vystupujúce ako posudkové lekárske ústredia Sociálnej poisťovne, ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1 (ďalej len „SP Bratislava“) vykonávajúce lekárske posudkovú činnosť na pobočke Sociálnej poisťovne, M. R. Štefánika 178, 075 01 Trebišov (ďalej len „SP Trebišov“) a iné doposiaľ nestotožnené osoby v presne nezistenom období, najmenej však od 1. januára 2014 a konajúc tak naďalej, na presne nezistených miestach, najmä však v priestoroch kancelárií posudkových lekárov SP Trebišov, nachádzajúcich sa na X. poschodí budovy SP Trebišov, označených číslami X a X žiadajú, prijímajú a nechávajú si sľúbiť od doposiaľ nestotožnených osôb vystupujúcich najmä ako žiadatelia o invalidný dôchodok peňažné sumy v rôznej výške až do 1000 eur ako úplatky najmä za to, že uvedené posudkové lekárske ústredia kladne posúdia zdravotný stav týchto žiadateľov za účelom, aby im bol priznaný invalidný dôchodok;

2/ doposiaľ presne nestotožnené osoby v postavení najmä žiadateľov o invalidný dôchodok od presne nezistenej doby, najmä však od 1. januára 2014 a konajúc tak aj naďalej, na presne nezistených miestach, najmä však v priestoroch kancelárií posudkových lekárov ústredia SP Bratislava vykonávajúcej lekárske posudkovú činnosť v SP Trebišov nachádzajúcich sa na X. poschodí budovy SP Trebišov, označených číslami X a X poskytujú, ponúkajú a sľubujú uvedeným posudkovým lekárkam, resp. aj iným doposiaľ nestotožneným osobám peňažné sumy v rôznej výške až do 1000 eur ako úplatky najmä za to, že uvedené posudkové lekárske ústredia kladne posúdia zdravotný stav týchto žiadateľov za účelom, aby im bol priznaný invalidný dôchodok.

Špecializovaný trestný súd rozsudkom z 3. októbra 2018, sp. zn. PK-IT/21/2018 (ktorý nadobudol právoplatnosť v rovnaký deň), podľa § 334 ods. 4 Tr. por. schválil dohodu o vine a treste uzavretú medzi prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvinenou Ing. W. N., zo dňa 11. septembra 2018, sp. zn. VII/1 Gv 89/18/1000, a tak potvrdil, že menovaná obvinená za uznáva za vinnú zo spáchania prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

dňa **12. mája 2017** v čase od 13:48:50 hod. do 13:50:13 hod. v kancelárii posudkovej lekárky MUDr. R. O., nachádzajúcej sa na X. poschodí v budove Sociálnej poisťovne v Trebišove, označenej číslom X., na pláne pôdorysu označenej ako X. podlažie s číslom X. poskytla úplatok vo forme bielej darčekovej tašky s doposiaľ nezisteným obsahom MUDr. R. O. za to, že táto posúdi jej lekárske správy a percentuálne ohodnotí mieru poklesu jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť tak, aby jej bol priznaný invalidný dôchodok.

Špecializovaný trestný súd rozsudkom zo 14. marca 2019, sp. zn. PK-2T/35/2018 (ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30. marca 2019), uznal obžalovanú MUDr. R. O., za vinnú zo spáchania zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

dňa **12. mája 2017** v čase od 13:48 hod. do 13:51 hod. ako posudková lekárka Sociálnej poisťovne, s miestom výkonu práce na pobočke v Trebišove, prijala v svojej kancelárii č. X na X. poschodí budovy Sociálnej poisťovne v Trebišove od odsúdenej Ing. W. N., nar. XX.XX.XXXX, bez právneho dôvodu bielu darčekovú tašku obsahujúcu bonboniéru zn. MERCI v súvislosti s vykonávaním kontrolnej lekárskej prehliadky u Ing. N.

MUDr. R. O., ako aj Ing. W. N. bolo pritom vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Tr. por. uznesením z 20. júla 2017.

Zo subjektov, ktorým bol návrh zaslaný na vyjadrenie, sa v prospech alternatívy A/ vyjadrili všetky krajské sudy - teda krajské sudy v Bratislave, Banskej Bystrici, Košiciach, Trnave, Trenčíne, Nitre, Žiline a Prešove, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ako podnecovateľ), Slovenská advokátska komora a Paneurópska vysoká škola - fakulta práva. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sa prvotne vyjadrilo pozitívne k alternatíve A/, svoje vyjadrenie následne zmenilo na podporu alternatívy B/.

Na podporu alternatívy B/ sa vyjadril Špecializovaný trestný súd.

Pre informačnú úplnosť možno uviesť, že mimo oslovených subjektov sa vyjadril Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (v prospech alternatívy B/) - toto vyjadrenie však nič nemení na opačnom vyjadrení Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky [ktorej je vyššie označený úrad v zmysle § 38 ods. 1 písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov súčasťou].

Obsah stanoviska musel prekročiť rámec otázky bezprostredne vyplývajúcej z iniciačného podnetu (z ktorého obsahu boli ako podklad pre zaujatie stanoviska použité aj tam uvedené podkladové rozhodnutia, ktoré sú v rozsahu riešenej problematiky signifikantné). K takému prekročeniu muselo dôjsť (a to v súlade s Rokovacím poriadkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), keďže bolo nevyhnutné posúdiť a vyriešiť aj ďalšie súvisiace alebo predbežné otázky. Len parciálne riešenie by bolo nepostačujúce a z hľadiska orientácie súdov stanoviskom skôr zavádzajúce (separácia primárne posudzovanej problematiky začatia trestného stíhania - bod I. od trestnoprocených postupov pred začatím trestného stíhania - bod III. a bez vzťahu k vzneseniu obvinenia - bod II., s čím je spojený aj aspekt posudzovania dotknutých procesných postupov v konaní - bod IV.).

Kolégiu ako návrh predložené a ním len s drobnými upresňujúcimi zmenami prijaté právne vety majú dostatočnú samostatnú výpovednú hodnotu a ich doplnenie odôvodnením má teda len ilustračný a kontextuálny význam. Tieto vety znejú:

I. Na rozdiel od postupov použitých vo fáze trestného konania „pred začatím trestného stíhania“, ktoré sa môžu týkať podozrenia zo spáchania skutku v minulosti alebo (aj) takého predpokladu do budúcnosti, uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 a 3 Trestného poriadku môže vyvolať účinky podľa odseku 5 naposledy označeného ustanovenia, len ak sa vzťahuje na skutok (vrátane čiastkového útoku doposiaľ páchaného pokračovacieho trestného činu v zmysle § 10 ods. 16 Trestného poriadku), ktorý sa už stal (bol dokonaný nastaním následku); to platí aj ak po dokonaní naďalej pretrváva páchanie trvajúceho trestného činu udržiavaním protiprávneho stavu (s limitom prerušenia jednoty hmotnoprávneho, resp. kvalifikačného skutku podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona). Ak trestný čin nebol alebo doposiaľ nie je dokonaný, môže byť trestné stíhanie začaté aj pre prípravu zločinu alebo pokus úmyselného trestného činu (§ 13, § 14 Trestného zákona), keďže tieto vývojové štádiá sú (už) kvalifikovateľné ako trestný čin.

Pri vznesení obvinenia (§ 206 ods. 1 až 3 Trestného poriadku) rovnako musí byť daný retrospektívny pohľad na spáchaný skutok, okrem toho sa navyše vyžaduje opis skutku už na úrovni jeho vecnej a časopriestorovej nezameniteľnosti s iným skutkom a (v rovine dôvodného podozrenia) aj identifikácia osoby páchatel'a (oproti voľnejšiemu opisu skutku pri začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 3 Trestného poriadku a len rámcovému zameraniu podozrenia pri použití dôkazných postupov pred začatím trestného stíhania).

Vyššie uvedeným záverom konvenujú aj účinky podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku, ktoré znamenajú nepotrebnosť formálneho začatia trestného stíhania, ale až pri rozširovaní obvinenia (už obvinenej osoby) pre ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu; také rozšírenie v sebe integruje aj začatie trestného stíhania pre dotknutý skutok, pokiaľ už vo vzťahu k nemu nebolo trestné stíhanie začaté skorším uznesením.

II. Ustanovenia o postupoch pred začatím trestného stíhania majú vo vzťahu k ustanoveniu § 206 ods. 1 Trestného poriadku povahu osobitného ustanovenia v tom zmysle, že formuláciu „na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania“ je potrebné vyložiť extenzívne, teda tak, že podkladom pre vznesenie obvinenia (a dôkazmi v trestnom konaní) môžu byť aj skutočnosti zistené postupmi pred začatím trestného stíhania, ustanovenými Trestným poriadkom (týka sa to aj informácií, ktoré môžu byť použité ako dôkaz v trestnom konaní, zistených postupmi podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Podkladom pre vznesenie obvinenia (pre skutkový, právny a personálny záver podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku) môžu byť teda dôkazné informácie zistené postupmi podľa Trestného poriadku po začatí trestného stíhania, zistené takými (dôkazne využiteľnými) postupmi podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona (označeného vyššie) pred začatím trestného stíhania, zistené trestným oznámením, ako aj mimodôkazné informácie zistené (v kontexte § 199 ods. 2 a § 206 ods. 2 veta prvá Trestného poriadku rovnocenne s trestným oznámením) „inak“ a zistené postupom podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku. Rovnaké informačné zdroje (okrem dôkazov vykonávaných už po začatí trestného stíhania) sú podkladom pre skoršie samostatné začatie trestného stíhania (len „vo veci“), ku ktorému dochádza postupom podľa § 199 ods. 1 až 4 Trestného poriadku.

III. Zákonný postup „pred začatím trestného stíhania“ je aplikovateľný podľa úpravy jednotlivých osobitných ustanovení Trestného poriadku s nielen informačnou, ale aj procesnou, resp. dôkaznou relevanciou (18 prípadov upravených medzi ustanoveniami § 89 a § 155 Trestného poriadku).

Postup pred začatím trestného stíhania môže byť zameraný na objasňovanie a dokazovanie činu, ktorý sa už stal, pokiaľ zistené skutočnosti doposiaľ neumožňujú sformulovať skutok aspoň podľa kritérií § 199 ods. 3 Trestného poriadku - môže teda ísť aj o podozrenie z páchania trestnej činnosti určitého druhu (rámcovo zamerané podozrenie označené v druhom odseku bodu I.); také podozrenie sa z povahy veci týka aj ďalších čiastkových útokov už sčasti trestným stíhaním pokrytého pokračovacieho trestného činu. Nie je vylúčený ani predpoklad spáchania konkrétneho činu v budúcnosti, resp. zameranie rámcového podozrenia do budúcnosti (typicky pre „monoskutkovú“ aj rámcovú alternatívu zamerania postupu do budúcnosti bude použitý napr. agent, odpočúvanie, sledovanie, obrazovo-zvukové záznamy).

Retrospektívne ani *pro futuro* však nemôže ísť o výlučne preventívny, abstraktne odôvodnený postup, prípustný je len postup na základe konkrétnych informácií o trestnoprávne relevantných skutočnostiach alebo pre ne priamo iniciačných okolnostiach.

Kombinácia postupu po začatí trestného stíhania a pred začatím trestného stíhania (najmä v postupnosti minulosť - po, budúcnosť - pred) je možná. Bez ohľadu na uvedené, pri ďalších (aj budúcich) čiastkových útokoch toho istého pokračovacieho trestného činu nie je pre ich dokazovanie bariérou požiadavka „súčasného vedenia trestného konania v inej trestnej veci“ v zmysle § 113 ods. 9, § 114 ods. 7, § 115 ods. 7, § 118 ods. 7 Trestného poriadku, a dotknutými postupmi zistené informácie budú na tieto skutky vždy dôkazne použiteľné* (s limitom prerušenia jednoty hmotnoprávneho, resp. kvalifikačného skutku podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona).

Mimoprocený postup na odhaľovanie trestnej činnosti podľa zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov - ďalej len „zákon o PZ“ (na ktorý nie je potrebná pôsobnosť policajta podľa § 10 ods. 8 a 10 Trestného poriadku) môže byť popri postupe pred začatím trestného stíhania podľa Trestného poriadku (teda počas už vedeného trestného konania) použitý, len ak nemá v Trestnom poriadku obsahový ekvivalent, použiteľný aj pred začatím trestného stíhania (napr. popri odpočúvaní podľa § 115 Trestného poriadku možno sledovať osobu na základe úpravy § 113 Trestného poriadku, nie však podľa § 39 ods. 1 zákona o PZ - teda bez príkazu prokurátora alebo sudcu pre prípravné konanie, možno však požadovať informácie od osôb podľa § 17a zákona o PZ, nakoľko výsluch svedka podľa Trestného poriadku sa vykonáva až po začatí trestného stíhania).

IV. Pri posudzovaní zákonnosti a procesných účinkov rozhodnutia, návrhu na rozhodnutie alebo postupu v konaní (orgánom s pôsobnosťou na taký prieskum podľa Trestného poriadku) je relevantný vecný obsah predmetu dotknutého prieskumu, nie formálne označenie jeho názvu a právneho podkladu.

* Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. februára 2012, sp. zn. 2 To 5/2011.

Na doplnenie k bodu I. možno uviesť, že základným východiskom k vedeniu trestného stíhania určitého skutku ako trestného činu je retrospektívny pohľad (prvý odsek tohto bodu). To znamená, že trestné stíhanie možno viesť len pre čin (predbežne bez osoby podozrivej z jeho spáchania - § 199 Trestného poriadku, alebo súčasne už aj s obvinením takej osoby - § 206 ods. 1, ods. 2, ods. 4 a ods. 5 Trestného poriadku), ktorý sa už stal (ku ktorému už došlo, resp. bol už spáchaný). Tejto premise zodpovedá v samotnom jej základe znenie ustanovenia § 199 ods. 3 Trestného poriadku:

„Uznesenie o začatí trestného stíhania musí obsahovať opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo, o aký trestný čin v tomto skutku ide, a to jeho zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona. ...“

Z uvedeného vyplýva, že vo výroku uznesenia vydaného podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku musí byť uvedený skutok, ktorý sa už stal (došlo k nemu) a musí byť opísaný minimálne v podobe uvedenej v § 199 ods. 3 Trestného poriadku.

Ak súčasne dochádza aj k vzneseniu obvinenia osobe podozrivej zo spáchania činu (§ 206 ods. 2 Trestného poriadku), musí byť pri opise skutku zároveň splnené kritérium jeho nezameniteľnosti s iným skutkom (§ 206 ods. 3 Trestného poriadku), ktoré pri začatí trestného stíhania len „vo veci“ zákon výslovne nepožaduje.

Taká výslovná požiadavka (nezameniteľnosti) je v naposledy uvedenom prípade (najprv samostatné začatie trestného stíhania, až potom vznesenie obvinenia) prítomná až pri vznesení obvinenia (§ 206 ods. 1 Trestného poriadku), pričom (samozrejme) aj pri druhom z popísaných vzájomne nadväzujúcich krokov ide o retrospektívny pohľad na skutok (druhý odsek bodu I.).

Skutok ako trestný čin, vrátane skutku, ktorý je čiastkovým útokom pokračovacieho trestného činu, ktorý už bol spáchaný (stal sa, resp. došlo k nemu) je nielen čin, ktorý bol dokonaný dovŕšením jeho následku (v priamej príčinnej súvislosti spôsobeného konaním páchatel'a), ale pri úmyselných trestných činoch aj pred týmto momentom. Na túto okolnosť reaguje prvý odsek prvého bodu právnych viet a vypočítava dotknuté prípady, pri ktorých vždy musí ísť o konanie páchatel'a, ktoré je aj bez nastania, resp. dovŕšenia následku (už) kvalifikovateľné ako trestný čin.

Ak už bol trestný čin dokonaný a ak ide o trvácí trestný čin, aj po dokonaní naďalej pretrváva jeho páchanie, a to udržiavaním už vyvolaného protiprávneho stavu v zmysle § 122 ods. 12 Trestného zákona (s limitom prerušenia jednoty hmotnoprávneho, resp. kvalifikačného skutku podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona). Trestný čin je teda už dokonaný, nie však dokončený.

Ak nebol úmyselný trestný čin vôbec (teda už nebude) dokonaný (a ide o trestný čin, lebo nastali účinky tzv. účinnej ľútosti), alebo ak úmyselný trestný čin doposiaľ nie je dokonaný (páchateľ ďalej koná), môže byť trestné stíhanie začaté aj pre prípravu zločinu alebo pokus úmyselného trestného činu (§ 13, § 14 Trestného zákona). Tieto vývojové štádiá sú totiž už kvalifikovateľné ako trestný čin (nie je možné takto kvalifikovať samotný zámer spáchať trestný čin, rovnako nie konanie síce zodpovedajúce príprave podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona, smerujúce však ku „len“ prečinu).

Pri pokračovaní trestného činu (môže ísť len o úmyselný trestný čin) má každý z častkových útokov svoj samostatný faktický a z hľadiska vývojových štádií prípravy alebo pokusu aj samostatný kvalifikačný priebeh; z hľadiska použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona je však kvalifikácia pre všetky častkové útoky, teda pre celý pokračovací trestný čin spoločná (vyjmúc prípady súčasného jednočinného súbehu trestných činov, ku ktorému dôjde pri len pri niektorom z častkových útokov). Tým je vymedzená aj možnosť začať trestné stíhanie pre konanie, ktoré už je potrebné považovať za trestný čin, a to pri čo i len jednom skutku (ak sú aspoň dva, môže už ísť o pokračovací trestný čin). Z hľadiska ohraničenia jednoty skutku (a teda aj právnej kvalifikácie pokračovacieho trestného činu ako celku) platí aj tu limit jej prerušenia podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona.

Pri rozširovaní vznesenia obvinenia pre ďalší častkový útok pokračovacieho trestného činu podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku (čoho sa týka tretí odsek bodu I.) sa vo vzťahu k (skôr) obvinenej osobe už v „rozširovaní“ uznesení formulačne nekonštatuje začatie trestného stíhania pre skutok (skutok v procesnom ponímaní podľa § 10 ods. 16 Trestného poriadku, na rozdiel od kvalifikačného / hmotnoprávneho ponímania podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona).

Skutok je však vždy v uznesení o rozšírení vznesenia obvinenia opísaný (keďže ide aj o stíhanie osoby, musia byť splnené dokonca náležitosti takého opisu podľa § 206 ods. 3 Trestného poriadku), čím sa zakladá predmet konania o pokračovaní trestného činu vo vzťahu k opísanému častkovému útoku, čo obsahovo zodpovedá postupu podľa § 206 ods. 2 Trestného poriadku. Začatie trestného stíhania tu teda splyva so vznesením (rozšírením) obvinenia a týmto momentom je policajt oprávnený vykonávať všetky úkony podľa Trestného poriadku vo vzťahu k dotknutému skutku - § 199 ods. 5 Trestného poriadku (pre vznesenie obvinenia, resp. tu jeho rozšírenie vo vzťahu k takému skutku však pozri aj bod II. a pre výsledné dokazovanie takého skutku v trestnom konaní pozri aj bod III právnych viet).

Účinok začatia trestného stíhania a účinok podľa § 199 ods. 5 Trestného poriadku teda v naposledy popísanom prípade (podraditeľnom pod ustanovenie § 206 ods. 5 Trestného poriadku) a jeho skutkovom rozsahu (dotknutý častkový útok pokračovacieho trestného činu) nastáva až rozšírením vznesenia obvinenia (vydaním takého uznesenia, nie až jeho právoplatnosťou) - nenastáva spätne k chronologicky prvému prípadu začatia trestného stíhania u niektorého z častkových útokov toho istého pokračovacieho trestného činu (neplatí, že takým prvotným začatím sa začína trestné stíhanie pre všetky abstraktne predpokladané častkové útoky toho istého pokračovacieho trestného činu).

S tým súvisí aj okolnosť, že ustanovenie § 206 ods. 5 Trestného poriadku nepokrýva prvé vznesenie obvinenia pri stíhaní pokračovacieho trestného činu, ale až jeho rozšírenie. Pri úvodnom vznesení obvinenia musia byť všetky do jeho rámca zapadajúce častkové útoky podchytené (aj) začatím trestného stíhania - či už skorším uznesením podľa § 199 ods. 1, alebo pre všetky dotknuté častkové útoky jedným uznesením podľa § 206 ods. 2 Trestného poriadku, prípadne vo vzájomnej kombinácii (vznesenie obvinenia vo vzťahu k častkovému útoku pokračovacieho trestného činu pokrytému skorším začatím trestného stíhania a súčasné začatie trestného stíhania a zároveň aj vznesenie obvinenia pri ďalšom častkovom útoku toho istého pokračovacieho činu, to všetko voči dotknutej osobe pokračujúcej v konaní).

Pokiaľ ešte ide o rozširovanie vznesenia obvinenia podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku, ak už bol dotknutý skutok / častkový útok pokračovacieho trestného činu predmetom skoršieho uznesenia o začatí trestného stíhania, a to len „vo veci“ podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku (avšak nebol predmetom už skôr vznesenia obvinenia páchateľovi dotknutého pokračovacieho trestného činu pre iný častkový útok tohto činu, ako to pre prvoobvinenie takého páchateľa predpokladá predchádzajúci odsek): Ak sa v tejto situácii rozširuje obvinenie, účinok začatia trestného stíhania a oprávnenie podľa § 199 ods. 5 Trestného poriadku vo vzťahu k častkovému útoku, pre ktorý sa rozšírilo obvinenie, nastáva už vydaním skoršieho uznesenia podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku - v tomto prípade nie je ustanovenie § 206 ods. 5 Trestného poriadku v zmysle „nepotrebnosti postupovať podľa § 199 ods. 1“ vykonateľné, resp. je obsolentné.

V konečnom dôsledku, pokračovací trestný čin (legálne definovaný v ustanovení § 122 ods. 10 Trestného zákona) je pokračovaním v konaní určitého páchatel'a ďalším čiastkovým útokom (útokmi). Pri niektorom z nich však môže byť súčasne zistený spolupáchateľ, ktorý sa svojím „sólo“ (resp. prvým u neho zisteným) konaním nestane zároveň páchatel'om pokračovacieho trestného činu. Tomu je potrebné prispôbiť postup v tom smere, že rozširovanie vznesenia obvinenia podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku, a teda absencia súčasného začatia trestného stíhania pri takom rozhodovaní (pokiaľ už trestné stíhanie pre tento skutok / čiastkový útok začaté nebolo - vid' vyššie) sa týka len páchatel'a, ktorý pokračoval v páchaní trestného činu v reťazi svojho (už obvinením sčasti pokrytého) konania. Vo vzťahu k súčasne prvoobviňovanému (z dotknutého skutku) je však potrebné aj začať trestné stíhanie. Ide len o sprievodný formulačný postup, keďže skutok sa v uznesení opíše len jedenkrát, a obvinia sa obe osoby, jedna z nich rozšírením už vzneseného obvinenia a jedna „v premiére“.

Ak ale došlo k rozšíreniu vznesenia obvinenia podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku len vo vzťahu k už skôr obvinenému páchatel'ovi (pre iný čiastkový útok toho istého pokračovacieho trestného činu), pre dotknutý skutok (pokrytý rozšírením vznesenia obvinenia) sa, ako je uvedené vyššie, začalo trestné stíhanie aj „vo veci“, s účinkami podľa § 199 ods. 5 Trestného poriadku. To platí vo vzťahu k tomuto skutku bez ohľadu na ďalších jeho možných spolupáchateľov, preto pri budúcom stotožnení takého spolupáchateľ'a sa jeho osobe len vznesie obvinenie (ev. rozšíri, ak dotknutá situácia bude u tejto osoby zodpovedať ustanoveniu § 206 ods. 5 Trestného poriadku).

Na doplnenie k bodu II. možno uviesť, že (v súlade s bodom III.) všetky postupy upravené v Trestnom poriadku ako „postupy pred začatím trestného stíhania“ sú dôkazne použiteľné v celom ďalšom konaní, teda aj ako poklad pre vznesenie obvinenia, čo je vo výslovnom súlade aj s ustanovením § 119 ods. 2 Trestného poriadku („Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. ...“).

Pokiaľ je teda medzi ustanovením o postupe pred začatím trestného stíhania (napr. ustanovením § 115 ods. 2 Trestného poriadku) a ustanovením § 206 ods. 1 Trestného poriadku zdanlivý rozpor vo formuláciách jednak „pred začatím trestného stíhania“ a jednak „na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania“, prednosť má osobitné ustanovenie (*lex specialis*) o možnosti skutkových zistení dôkazne použiteľným spôsobom aj pred začatím trestného stíhania (§ 115 ods. 2 Trestného poriadku). Tým sa úprava ustanovenia § 206 ods. 1 Trestného poriadku obsahovo dopĺňa, pokiaľ ide o okruh podkladov pre vznesenie obvinenia, v čom spočíva „extenzívny výklad“, uvedený v prvom odseku bodu II.

Zároveň však (bez ohľadu na vyššie uvedené, teda zástupne) platí, že v kontexte ustanovení § 199 ods. 1 a 2 a § 206 ods. 1 a 2 Trestného poriadku je ako pri začatí trestného stíhania, tak aj pri vznesení obvinenia v rovnocennej pozícii zistenie relevantnej skutočnosti z trestného oznámenia, alebo jej zistenie „inak“. Takým (zákonom bližšie nedefinovaným) „iným“ spôsobom zistenia je teda aj mimodôkazné relevantné zistenie (ktoré sa bude v priebehu ďalšieho konania dokazovať), ale aj (dokonca) dôkazné zistenie dotknutej skutočnosti postupom podľa Trestného poriadku pred začatím trestného stíhania, ktoré je teda použiteľné aj pri neskoršom rozhodovaní vo veci samej.

V zmysle uvedeného, vznesenie obvinenia môže byť podložené aj mimodôkaznými informáciami o relevantných podkladových skutočnostiach, ktoré budú až v ďalšom priebehu konania predmetom procesného - podľa Trestného poriadku vykonávaného dokazovania. V mimodôkaznej podobe sú tieto informácie len podkladom pre vznesenie obvinenia (pre skutkový, právny a personálny záver podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku) a na ich základe môže byť tento záver posudzovaný aj v konaní o sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia (popri dôkazných informáciách). Pri následnom meritórnom rozhodovaní (v prípravnom a súdnom konaní) však mimodôkazné zistené skutočnosti nie sú použiteľné, na také použitie musia byť opätovne zisťované (už) dôkaznými postupmi podľa Trestného poriadku.

V druhom odseku bodu II. je potom vykonaná systemizácia podkladov pre vznesenie obvinenia v členení na dôkazné informačné zdroje (ktoré sú dôkazmi aj v ďalšom konaní po vznesení obvinenia) a mimodôkazné informačné zdroje (použiteľné len na účel vznesenia obvinenia a vytvorenia tým možnosti viesť trestné stíhanie nielen vo vzťahu k určitému skutku, ale aj proti konkrétnej osobe a v tomto rámci vykonávať procesné dokazovanie).

Dôkaznými zdrojmi sú postupy podľa Trestného poriadku, a to v chronologickej postupnosti na prvom mieste dôkazné postupy pred začatím trestného stíhania.

Ak bolo začatie trestného stíhania časovo predsunuté pred vznesenie obvinenia podľa § 199 Trestného poriadku (čo nie je nutné, nakoľko podľa § 206 ods. 2 Trestného poriadku je prípustné tieto procesné úkony spojiť), dôkazným podkladom pre vznesenie obvinenia môžu byť (len alebo aj) postupy podľa Trestného poriadku vykonané v uvedenom medziodbóí.

To, čo platí pre dôkazné postupy podľa Trestného poriadku pred začatím trestného stíhania, platí aj pre informácie o relevantných skutočnostiach, ktoré boli zisťované postupmi podľa osobitného zákona a u ktorých (postupov) priamo tento zákon počíta so získavaním a použitím informácií na účel jednak predchádzania a objasňovania trestnej činnosti, ale zároveň aj ako dôkazu v trestnom konaní - v takom prípade je splnená aj podmienka dôkazu čerpaného z takého postupu ako dôkazného prostriedku upraveného v inom predpise ako v Trestnom poriadku, ustanovená v § 119 ods. 2 Trestného poriadku („všetko ... čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona“).

Uvedený účel je inkorporovaný do § 3 ods. 1, § 7 ods. 2 zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, a to pri používaní informačno-technických prostriedkov. Aj keď rozhranie použitia tohto zákona a dôkazných postupov podľa Trestného poriadku nie je v texte dotknutých predpisov výslovne zadefinované, je výkladovo zjavné, že v prípade naposledy označeného osobitného zákona ide o dôkazné postupy vykonávané (len) pred začatím trestného stíhania.

Sčasti podobnú povahu má aj súhlas na oznámenie údajov, ktoré sú predmetom telekomunikačného tajomstva podľa § 63 ods. 6 až 12 zákona č. 351/2011 Z. z. v znení neskorších predpisov (používaný na rovnaký účel ako postup podľa § 116 Trestného poriadku), ktorý má priamo v texte dotknutého zákona ustanovenú nadväznosť na použitie informačno-technických prostriedkov podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Za dôkaz môže v zmysle § 119 ods. 2 Trestného poriadku „slúžiť“ (ako „všetko“) aj výsledok postupov rôznych orgánov a iných inštitúcií, ktorý má legálny podklad v osobitných zákonoch (informácie, ktoré sú výsledkom takých postupov môžu byť dôkazom), nejde však o postupy týchto subjektov, ktorých primárnym účelom je zabezpečovať dôkazy pre trestné konanie. Tento účinok možno dosiahnuť len sekundárne, cez (ten-ktorý) dôkazný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu. Uvedené orgány si napr. vyžadujú ako vec dôležitú pre trestné konanie alebo priamo obdržia (s trestným oznámením) listinný materiál (protokol o daňovej kontrole), vypočujú osobu z dotknutej inštitúcie (pracovníka daňového úradu) v trestnom konaní ako svedka, pri dodržaní procesných pravidiel a obmedzení pre taký výsluch, a podobne. Ide teda o dôkazy získané z „dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona“ (§ 119 ods. 2 Trestného poriadku).

O vzťahu k postupom podľa zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZ“) sa zmieňuje bod III. právnych viet.

Za dôkazný informačný zdroj pre vznesenie obvinenia je potrebné považovať aj trestné oznámenie, ktoré je výslovne uvedené v ustanovení § 206 ods. 1 Trestného poriadku. Ide o listinný dôkaz, ktorý je nielen podkladom pre vznesenie obvinenia, ale je použiteľný aj v ďalšom konaní (samozrejme sa vykoná a hodnotí popri iných dôkazoch o skutočnostiach, ktoré sú obsahom trestného oznámenia).

Pokiaľ ide o mimodôkazné zdroje, takým zdrojom sú (jednak) výsledky postupu policajta alebo prokurátora podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku.

Zdroj je mimodôkazný, nakoľko pri výsluchoch oznamovateľa, poškodeného a osoby, ktorá mala podľa trestného oznámenia alebo iného podnetu spáchať trestný čin, nejde o výsluch svedka (priameho alebo nepriameho), ani o výsluch obvineného a takto ho nebude ani možné použiť v ďalšom konaní (výsluchy osôb v naposledy označených pozíciách majú v trestnom konaní procesnú, resp. dôkaznú exkluzivitu). Uvedené osoby budú musieť byť (ak to bude potrebné) opätovne, už procesne (s dôkaznými účinkami) vypočuté, čo však prichádza do úvahy až po začatí trestného stíhania.

Ak teda bude v súlade s § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie na základe trestného oznámenia (v tomto prípade spoločne so začatím trestného stíhania podľa § 206 ods. 2 Trestného poriadku), bude eventúálny (nie obligatórny) výsluch vyššie uvedených osôb podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku (predchádzajúci vydaniu predmetného uznesenia) mimodôkazným podkladom pre vznesenie obvinenia.

Ak pôjde o „dvojfázový“ postup, tak platí, že po začatí trestného stíhania „vo veci“ podľa § 199 ods. 1 až 4 Trestného poriadku môže dôjsť k výsluchu osôb uvedených v § 196 ods. 2 Trestného poriadku, a to (už) ako svedkov. Taký výsluch bude podkladom pre vznesenie obvinenia ako dôkaz vykonaný po začatí trestného stíhania (viď vyššie).

Pokiaľ ide o vyžiadané „písomné podklady od oznamovateľa alebo od inej osoby alebo orgánu“, tu je možný prienik s povahou trestného oznámenia ako listinného dôkazu. Ak si vyžiada (zväčša) policajt také podklady alebo ak mu boli zaslané už spolu s trestným oznámením, nemusí ich po začatí trestného stíhania (resp. aj súčasnom vznesení obvinenia) už vyžiadať, resp. odnímať (ako veci dôležité pre trestné konanie) postupom podľa § 89 a § 91 Trestného poriadku. Prostredníctvom postupu podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku sa inkorporujú do konania ako listinný dôkaz (ak bude taký konkrétny písomný podklad pre dokazovanie potrebný).

Za mimoprocesný zdroj informácie o skutočnosti relevantnej pre vznesenie obvinenia je potrebné považovať aj nadobudnutie vedomosti „inak“ v zmysle § 199 ods. 2 Trestného poriadku. Toto ustanovenie síce hovorí len o začatí trestného stíhania, ak sa však podľa jeho znenia považuje zdroj „inak“ za informačne rovnocenný s trestným oznámením, a ak už priamo na podklade trestného oznámenia možno nielen začať trestné stíhanie, ale zároveň aj vzniesť obvinenie (§ 206 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), potom platí, že získanie vedomosti „inak“ môže byť aj podkladom pre vznesenie obvinenia (tak ako pri samostatne použitom trestnom oznámení na uvedený účel, aj tu musí ísť o situáciu, keď je popísaným spôsobom, teda „inak“, čerpaný dostatočný podklad pre závery relevantné podľa obsahu ustanovenia § 206 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku).

Iný zdroj v zmysle § 199 ods. 2 Trestného poriadku nie je legálne definovaný, predovšetkým však pôjde o skutočnosti zistené v rámci činnosti polície a prokuratúry, poprípade zistené z verejne dostupných zdrojov. Tu je charakteristická práve mimodôkazná povaha získanej informácie, na podklade ktorej sa o kritických (dotknutým uznesením predpokladaných) skutkových okolnostiach bude ďalej konať už procesne (budú sa dokazovať s pozitívnym alebo negatívnym výsledkom).

Pokiaľ ide potom o začatie trestného stíhania výlučne „vo veci“ postupom podľa § 199 ods. 1 až 4 Trestného poriadku, teda samostatne pred vznesením obvinenia, má podklad v rovnakých informačných zdrojoch ako vznesenie obvinenia, samozrejme okrem dôkazných postupov podľa Trestného poriadku, ktoré sa vykonávajú až *ex post*, teda až po začatí trestného stíhania.

Naposledy uvedený postup je procesným „portálom“, za hranicou ktorého je už možné viesť dokazovanie k dotknutému skutku (ktorý sa stal) v celom rozsahu úkonov podľa Trestného poriadku (§ 199 ods. 5 tohto zákona); to nič nemení na vyššie uvedených záveroch o dôkaznej relevancii (aj) postupov pred začatím trestného stíhania podľa Trestného poriadku a podľa osobitného zákona.

Na vedenie trestného stíhania pre konkrétny skutok vo vzťahu k osobe konkrétneho páchatela je potrebné vznesenie obvinenia. Skôr vykonané dôkazy sú ale zákonné (ak boli jednotlivé postupy dodržané), obmedzenie ich použitia ako podkladu pre konečné meritórne rozhodnutie môže spočívať v požiadavke kontradiktórnosti, resp. prístupu obvineného (obhajoby) k (pre uznanie viny kľúčovým) dôkazom (čo prekračuje rámec tohto výkladu).

Bolo nevyhnutné venovať sa **v bode III. právnych viet** postupom pred začatím trestného stíhania, ktoré sú súčasťou úpravy aktuálne účinného Trestného poriadku (a v parciálnom časovom období sa stali už súčasťou úpravy Trestného poriadku v znení účinnom pred 1. januárom 2006), avšak bez úpravy podmienok takého postupu v osobitnom ustanovení (okrem definičného rozlíšenia jednotlivých fáz trestného konania, vrátane vymedzenia fázy trestného stíhania a v jeho rámci čiastkovej fázy prípravného konania v ustanovení § 10 ods. 15 Trestného poriadku).

Dotknutá zákonná úprava spočíva teda len v tom, že sa v jednotlivých prípadoch (osemnásťkrát) pripúšťa možnosť použiť určitý informačno-zabezpečovací, resp. dôkazný postup nielen v súdnom a v prípravnom konaní, ale aj pred začatím trestného stíhania, so zároveň aj kompetenčnou úpravou oprávnených orgánov (predseda senátu, sudca pre prípravné konanie, prokurátor, policajt). Pravidlom úpravy jednotlivých inštitútov je potom rovnaká pôsobnosť dotknutých orgánov pre prípravné konanie a zároveň aj pre postup pred začatím trestného stíhania (napr. pri odpočúvaní podľa § 115 ods. 2 Trestného poriadku „... predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora“).

Vo vzťahu k takto koncipovanému zákonnému rámcu bolo potrebné judikatúrne zhrnutie podstaty spôsobu uplatnenia jednotlivých prípadov postupu pred začatím trestného stíhania, a to aj v systematike vzťahov postupu pred začatím trestného stíhania k momentom začatia trestného stíhania a vznesenia obvinenia, a tiež z hľadiska dôkaznej použiteľnosti výsledkov postupu v ďalšom konaní. Tomu sa súhrne a prierezovo venuje predovšetkým bod III., ale aj body I. a II. právnych viet stanoviska.

Postupy pred začatím trestného stíhania sú (ako konštatuje prvý odsek bodu III. právnych viet) nepochybne určené nielen na zisťovanie informácií o trestných činoch (odhaľovanie trestnej činnosti), ale aj na dokazovanie trestných činov. Tomu zodpovedá jednak znenie ustanovenia § 119 ods. 2 Trestného poriadku („Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. ...“), ale aj samotná okolnosť zaradenia tejto úpravy do Trestného poriadku (ustanovenie § 1 tohto zákona predpokladá zistenie trestných činov na účel potrestanie ich páchatel'ov, ide teda o dôkazné zistenie), systematické zaradenie dotknutých ustanovení v Trestnom poriadku, spoločná úprava podmienok a kompetenčných otázok pre jednotlivé postupy ako v súdnom konaní a prípravnom konaní, tak aj pred začatím trestného stíhania, a v konečnom dôsledku aj výslovné formulácie o použití konkrétneho postupu ako dôkazu v jednotlivých úpravách (integrujúcich aj postup pred začatím trestného stíhania), napr. § 113 ods. 2 a 8, § 115 ods. 2 a 6, § 117 ods. 5 a 11 Trestného poriadku.

Čo je predovšetkým relevantné (a zdôraznené v druhom odseku bodu III. právnych viet), postup pred začatím trestného stíhania je predbežným postupom k stíhaniu skutku nielen vtedy, ak doposiaľ nemožno sformulovať skutok, ktorý sa už v trestnoprávne relevantnej podobe stal (došlo k nemu) minimálne podľa kritérií § 199 ods. 3 Trestného poriadku (sú voľnejšie ako pri vznesení obvinenia, čo je rozvedené vyššie), ale aj vtedy, ak sa predpokladá spáchanie určitého činu, resp. trestnej činnosti určitého druhu v budúcnosti - tu postup pred začatím trestného stíhania predchádza nielen začatiu trestného stíhania, ale aj samotnému predpokladanému činu (minimálne v štádiu prípravy zločinu). Taký predpoklad môže byť spojený s už vedeným trestným stíhaním vo vzťahu k inému skutku, ale aj bez takej premisy, ak ide o konkrétny, už zistenými skutočnosťami odôvodnený predpoklad (viď nižšie).

Okrem vecnej výkladovej logiky je možnosť zamerania postupu aj do budúcnosti výslovne vyjadrená v ustanovení o použití agenta - § 117 ods. 1 Trestného poriadku v záverečnej časti textu („... bol spáchaný trestný čin alebo má byť spáchaný taký trestný čin.“). Je pritom zrejmá rovnaká podstata použitia inštitútu agenta s postupmi ako odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov, alebo sledovanie osôb a vecí, kedy bude *pro futuro* postup vykonávaný.

V oboch týchto prvkoch je podstatný rozdiel oproti trestnému stíhaniu, ktorého predmetom môže byť len skutok, ktorý sa už v minulosti (aspoň sčasti - viď bod I.) stal a ktorý musí byť popísaný s menšou (§ 199 ods. 3 Trestného poriadku) alebo s väčšou (§ 206 ods. 3 Trestného poriadku) presnosťou, v naposledy uvedenom prípade teda aj v spojení s vecnou a časopriestorovou nezameniteľnosťou s iným skutkom a obvinením konkrétnej osoby z jeho spáchania.

Bod III. právnych viet je spracovaný obsiahle a komplexne, preto možno v rozsahu tohto odôvodnenia len osobitne upozorniť na jeho tretí odsek, ktorý zdôrazňuje, že nikdy nemôže ísť o výlučne preventívny, abstraktno orientovaný postup, bez primerane konkrétneho odôvodnenia skutkovými okolnosťami (pozri aj § 90 ods. 1, § 95 ods. 3, § 100 ods. 1, § 113 ods. 5, § 114 ods. 2, § 115 ods. 3, § 116 ods. 2, § 117 ods. 5, § 118 ods. 3 Trestného poriadku; v ostatných prípadoch z povahy vecí).

Skutková okolnosť neznamená samotný skutok, na ktorého (ešte len) zistenie (alebo nepotvrdenie) má postup, a to aj s dôkaznou relevanciou, slúžiť. Predpoklad páchania minulej, budúcej alebo vzájomne sa takto chronologicky prelínajúcej trestnej činnosti však nesmie byť apriórny, ale naopak založený na informácii o podkladovej skutočnosti, ktorá robí taký záver konajúceho orgánu primerane pravdepodobným. Môže ísť aj o „iniciačnú okolnosť“, nasvedčujúcu práve situácii, že páchatel' mieni spáchať trestný čin, zatiaľ ho však nie je za čo stíhať (úvahy o budúcom spáchaní činu alebo o odhodlaní ho spáchať, aj keby boli hodnoverne zdokumentované, napr. ako vedľajší informačný produkt trestného konania o úplne inom čine, nie sú trestným činom, pokiaľ nedošlo k vonkajším prejavom majúcim aspoň povahu prípravy zločinu podľa § 13 Trestného zákona). Aj v tejto situácii (bez možnosti sformulovať už nastalý skutok) je však potrebné zabrániť (reálne hroziacemu) následku alebo taký následok minimalizovať, čo nemusí byť možné bez použitia postupov na zabezpečovanie informácií (napr. obrazovo-zvukové záznamy na určitých miestach). Je zmysluplné, aby legálne, už v trestnoprocесnom režime získané informácie boli potom použité aj dôkazne, ak už v medziobdobí došlo ku konaniu, ktoré je trestným činom (minimálne pokiaľ ide o vývojové štádiá úmyselnej trestnej činnosti).

Aj vo vyššie uvedenom spočíva argument *a ratione legis* výkladu o zameraní dôkazno-informačného postupu do budúcnosti, v tomto prípade nielen pred začatím trestného stíhania, ale dokonca pred spáchaním činu. Obdobný postup by sa tak - či tak použil (ako operatívny, najmä policajný postup, ktorý bude komentovaný nižšie), avšak bez plnohodnotnej možnosti dôkazného využitia v trestnom konaní. Lepšou alternatívou je potom dôkazný postup podľa Trestného poriadku, spojený aj vyššími garanciami zásahu do práv dotknutých osôb, vrátane tomu zodpovedajúcej pôsobnosti konajúcich orgánov.

To z hľadiska ústavne konformného výkladu zákona znamená, že pre rozhodovanie v konkrétnom prípade musia byť splnené požiadavky jednak legality (existencia právnej úpravy je nepochybná), ale aj legitimacy a proporcionality (čl. 13 ods. 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky). Taký záver je možné vyvodiť v konečnom dôsledku až pre konkrétny prípad.

Vo štvrtom odseku bodu III. právnych viet sa deklaruje možnosť kombinovať (pri použití dotknutých zákonných inštitútov) postup po začatí trestného stíhania (teda už v prípravnom konaní) a postup pred začatím trestného stíhania, a to aj pri súčasnom retrospektívnom a súčasne *pro futuro* orientovanom uhle pohľadu zisťovania a dokazovania relevantných skutočností.

Zároveň sa však vo vzťahu k procesnému vymedzeniu rozsahu použiteľných dôkazov poukazuje na skoršiu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, u ktorej možno konštatovať odlišnosti v otázke možnosti dôkazného použitia výsledku určitých postupov (označených v texte právnej vety) v inej trestnej veci, a to v závislosti na požiadavke súčasného vedenia trestného konania v oboch dotknutých veciach. Uvedené odlišnosti sa však netýkajú možnosti použiť zistenú informáciu ako dôkaz vo vzťahu k inému čiastkovému útoku toho istého pokračovacieho trestného činu (existujú len vo vzťahu k inému samostatne kvalifikovanému trestnému činu, resp. skutku v hmotnoprávnom ponímaní). S poukazom aj na konkrétne rozhodnutie práve v linii naposledy označenej nepoužiteľnosti (netýkajúcej sa však čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu) teda právna veta deklaruje okolnosť, že ak bol trestným konaním (minimálne postupom pred začatím trestného stíhania) pokrytý aspoň jeden čiastkový útok pokračovacieho trestného činu (bolo pre tento skutok už v čase použitia dotknutého dôkazného postupu vedené trestné stíhanie, alebo ak išlo o postup pred začatím trestného stíhania, bolo pre tento skutok následne začaté trestné stíhanie), možno informácie zistené takým dokazovaním použiť vo vzťahu k všetkým čiastkovým útokom toho istého pokračovacieho trestného činu.

V piatom odseku bodu III. právnych viet sa komentuje súvislosť paralelnej časovej použiteľnosti, popri postupoch pred začatím trestného stíhania podľa Trestného poriadku, mimoprocesných postupov, určených v rámci plnenia úloh Policajného zboru na predchádzanie, zamedzovanie, odhaľovanie a dokumentovanie trestnej činnosti a zisťovanie jej páchatel'ov. Tieto postupy sú vykonávané políciou podľa tretej hlavy zákona o PZ, teda mimo pôsobnosti policajta ako orgánu činného v trestnom konaní ustanovenej v § 10 ods. 8 a 10 Trestného poriadku (vo vzťahu k Policajnému zboru vyšetrovateľ Policajného zboru, poverený príslušník Policajného zboru a „vyhláškový“ procesný policajt podľa odseku 10 naposledy označeného ustanovenia).

Také postupy nie sú (primárne) dôkaznými postupmi. Sú používané políciou na účel, ktorý je opísaný vyššie, teda aj ako informačný (nedôkazný) podklad pre činnosť (už procesnú a v tomto rámci aj dôkaznú) orgánov činných v trestnom konaní.

V niektorých prípadoch sa môže výsledok policajného postupu „sprocesniť“, teda stať sa dôkazom v trestnom konaní, a to prostredníctvom Trestným poriadkom upravených úkonov orgánov činných v trestnom konaní.

Môže ísť o priamo zákonom ustanovenú nadväznosť (§ 21 ods. 1, ods. 2 zákona o PZ vo vzťahu k § 92 Trestného poriadku pri zaistení veci, ktorá môže súvisieť so spáchaním trestného činu).

Mimo takého výslovného rámca platí, že výsledok mimoprocesného postupu sa môže sprostredkovaním stať dôkazom v trestnom konaní, ak v Trestnom poriadku nie je upravený obsahovo rovnorodý (ekvivalentný) postup (viažuci sa prípadne aj na špecifické procesné podmienky trestného konania, ako je postavenie obvineného alebo svedka pri ich výsluchu), ktorý má v dôkaznom ohľade exkluzivitu.

Napríklad informácie získané sledovaním osôb a vecí (prostriedok operatívno-pátracej činnosti podľa § 39 zákona o PZ) nie je možné v trestnom konaní použiť ako dôkaz, nakoľko na tento účel je určený výlučne postup pri splnení podmienok upravených v § 113 Trestného poriadku (prostriedok operatívno-pátracej činnosti

na účel Trestného poriadku - § 10 ods. 22 tohto zákona), ktorý možno vykonať aj pred začatím trestného stíhania a môže slúžiť ako dôkaz (§ 119 ods. 2 Trestného poriadku). Nie je teda možné v trestnom konaní použiť ako listinný dôkaz dokumentáciu o operatívno-pátracom policajnom sledovaní v prvom z uvedených zákonných sledovacích režimov, ani vypočúť na ním zistené okolnosti príslušníkov Policajného zboru, ktorí ho vykonávali, o zistených okolnostiach ako svedkov.

Príslušníka Policajného zboru je však možné vypočúť v trestnom konaní ako svedka napr. o okolnostiach jeho služobného zákroku na mieste spáchania trestného činu alebo o služobnej činnosti na mieste dopravnej nehody, vyšetrovanej ako trestný čin - je totiž nepriamym svedkom činu, predovšetkým jeho následku; rovnako sa policajná dokumentácia takej nehody použije ako listinný dôkaz.

Nemožno však v naposledy uvedených prípadoch vypočúť dotknutého príslušníka Policajného zboru v trestnom konaní ako svedka na skutočnosti, ktoré mu pri výkone vyššie popísanej služobnej činnosti uviedli iné, na inkriminovanom mieste prítomné osoby v postavení svedka, príp. osoby podozrivé zo spáchania trestného činu, a to ani ak vykonával oprávnenie požadovať potrebné informácie od osoby, ktorá môže prispieť k objasneniu skutočnosti dôležitej na odhalenie trestného činu a na zistenie jeho páchatel'a (§ 17a zákona o PZ). Na účel dôkazného zistenia v trestnom konaní, čo o trestnom čine hovorí páchatel' alebo svedok, slúži výlučne výsluch obvineného, podozrivého alebo svedka podľa ustanovení Trestného poriadku, ktorý vykoná príslušný policajt, ktorý je orgánom činným v trestnom konaní podľa Trestného poriadku.

Osobitnou kategóriou sú informačno-technické prostriedky (§ 36 zákona o PZ), výsledok použitia ktorých môže byť aj dôkazom v trestnom konaní (napriek možnosti používať také prostriedky aj podľa Trestného poriadku, a to aj pred začatím trestného stíhania), ak sú splnené podmienky podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (viď bod II. právnych viet a príslušnú časť odôvodnenia). Táto možnosť je daná, nakoľko to naposledy označený zákon výslovne ustanovuje v ustanovení § 7 ods. 2 (pričom nie je dotknutými zákonmi dostatočne určené rozhranie ich pôsobnosti, ktoré formuje len aplikačná prax).

V naposledy uvedenom aspekte je daná obsahová nadväznosť na problematiku piateho odseku bodu III. právnych viet, ktorý sa zaoberá obdobím, v ktorom už prebieha niektorý z postupov pred začatím trestného stíhania podľa Trestného poriadku, teda sa už vedie trestné konanie (závery obdobne platia aj pre už vedené trestné stíhanie).

Vzhľadom na okolnosť vedenia trestného konania nie je už v dotknutom období možné používať, a to ani výlučne na podkladové informačné účely orgánov činných v trestnom konaní, žiaden z vyššie uvedených postupov podľa zákona o PZ, pokiaľ má v Trestnom poriadku obsahový ekvivalent, použiteľný v danej procesnej fáze - teda už pred začatím trestného stíhania (napriek tomu, že v skoršom období to možné bolo). Ak naposledy uvedená obsahová ekvivalencia nie je daná, platí opak, teda že dotknutý podkladovo-informačný (nedôkazný) postup možno použiť (a to aj po začatí trestného stíhania; osobitosť v tomto smere pre informačno-technické prostriedky je uvedená v závere tejto časti odôvodnenia).

V texte právnej vety je uvedený aj príklad - počas odpočúvania podľa § 115 Trestného poriadku nariadeného pred začatím trestného stíhania nie je už prípustné sledovanie podľa § 39 ods. 1 zákona o PZ, a to vzhľadom k obsahovému ekvivalentu sledovania podľa § 113 Trestného poriadku, je však prípustné požadovanie informácií podľa § 17a zákona o PZ.

Naposledy označený postup bude možné vykonávať aj po začatí trestného stíhania, nakoľko vzhľadom k špecifickým procesným podmienkam postavenia obvineného, podozrivého a svedka nejde o obsahovú ekvivalenciu procesného postupu výsluchu takých osôb; postup podľa zákona o PZ je však prípustný len vtedy, ak informačne „vyťažovaná“ osoba už v predmetnom skutkovom rozsahu nebola vypočutá procesne (postupom podľa Trestného poriadku). Zároveň platí, že výsledok postupu podľa § 17a zákona o PZ nebude v trestnom konaní dôkazne použiteľný, ani ako náhrada výpovede osôb vo vyššie uvedenom procesnom postavení, ani na odstraňovanie rozporov oproti ich neskorším procesným výpovediam v trestnom konaní, a to v rámci trestného stíhania.

To, čo platí o mimodôkazných postupoch podľa zákona o PZ, platí (a v ešte väčšej miere, teda výlučným zákazom po začatí trestného stíhania) aj o špecifických dôkazných (s dôkazným využitím) postupoch so základom úpravy v naposledy označenom zákone, vykonávaných však podľa iného osobitného zákona (používanie informačno-technických prostriedkov podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov). Také (informačné a zároveň aj dôkazné) postupy sú charakterizované vyššie a používajú sa zásadne pred začatím

trestného stíhania. Nemožno ich však ani vtedy použiť počas výkonu (od začatia používania) postupu pred začatím trestného stíhania podľa Trestného poriadku, teda ak sa už vedie trestné konanie, a to nielen v prípade, ak sa pred začatím trestného stíhania používa ako postup vzájomný obsahový ekvivalent (napríklad nemožno už odpočúvať podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ak sa pred začatím trestného stíhania odpočúva podľa úpravy Trestného poriadku), ale aj v prípade, ak je v Trestnom poriadku taký obsahový ekvivalent aspoň upravený, aj keď sa aktuálne nepoužíva (napríklad podľa Trestného poriadku sa odpočúva, a to vylučuje nielen odpočúvanie, ale aj vyhotovovanie obrazovo-zvukových záznamov podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov). V období pred začatím trestného stíhania nie je (z tohto uhla pohľadu) oproti mimodôkazným postupom podľa zákona o PZ rozdiel.

Postup pri použití informačno-technických prostriedkov podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorý by nemal obsahový ekvivalent v úprave Trestného poriadku a ktorý by teda bol súbežne použiteľný počas postupu podľa Trestného poriadku pred začatím trestného stíhania, bude problematicky identifikovateľný.

Keďže v režime podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov ide vždy aj o dôkazne použiteľný postup, nie je možné žiaden z týchto postupov používať (a teda ani dôkazne zohľadniť takto eventuálne neprípustne získané informácie) počas vedenia (už) trestného stíhania, teda ak bolo trestné stíhanie začaté aspoň „vo veci“ postupom podľa § 199 ods. 1 až 4 Trestného poriadku. Trestné stíhanie je už dôkaznou doménou postupu (postupov) podľa Trestného poriadku (súbežné používanie výlučne informačných postupov podľa zákona o PZ je vysvetlené vyššie a oproti nim je konštatovaný pre používanie informačno-technických prostriedkov podľa zákona č. 166/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov počas vedenia trestného stíhania rozdiel, a to úplná neprípustnosť).

Všetky prezentované aplikačné závery platia *de lege lata*, musia teda vychádzať z právnej úpravy (úprav), ktoré sú označené v predchádzajúcej časti textu. Neznamená to (práve naopak), že by právna úprava nemohla byť (najmä pre postupy pred začatím trestného stíhania) doplnená, pri paralelných úpravách informačných (dôkazných a mimodôkazných) postupov v osobitných zákonoch zosystematizovaná pre lepšiu prehľadnosť a rozlíšenie.

V bode IV. právnych viet je deklarovaná (bežne používaná) systematika posudzovania zákonnosti a procesných účinkov návrhu na rozhodnutie, samotného rozhodnutia alebo postupu (úkonu, resp. úkonov) v trestnom konaní, a to orgánom, ktorý má pôsobnosť na taký prieskum podľa Trestného poriadku.

Nejde teda len o priamy prieskum rozhodnutia napadnutého opravným prostriedkom v riadnom alebo mimoriadnom opravnom konaní.

Rovnako sem spadá prieskum skoršieho rozhodnutia vydaného v priebehu konania, ktoré samo-osebe nie je predmetom prieskumu v konaní o opravnom prostriedku podanom proti tomuto rozhodnutiu (keď by sa preskúmavalo len dotknuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo), ale toto rozhodnutie sa preskúmava ako súčasť konania, ktoré predchádzalo neskoršiemu (meritórnemu) rozhodnutiu, proti ktorému (až) bol podaný opravný prostriedok, o ktorom sa aktuálne koná.

Napríklad odvolací súd podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku preskúmava nielen odvolaním napadnutý rozsudok, ale aj predchádzajúce mu konanie na súde prvého stupňa a predsúdne konanie. Predmetom jeho prieskumu je teda aj zákonnosť jednotlivých rozhodnutí vydaných v predsúdnom konaní, pritom bez oprávnenia tieto právoplatné a vykonateľné rozhodnutia (napríklad uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia) formálne zrušiť. Môže ale konštatovať ich nezákonnosť a nulitosť (nevzvolanie právnych účinkov, ktoré by s nimi inak boli podľa zákona spojené).

Rovnako však môže posudzujúci orgán dospieť k opačnému záveru a skonštatovať výlučne formálnu chybu, ktorá nemá pre naplnenie zákonom určených obsahových náležitostí a z hľadiska zásahu do práv subjektov trestného konania podstatný materiálny vplyv, a teda nie je dôvodom na diskvalifikáciu rozhodnutia vyššie popísaným spôsobom (konštatáciou jeho nezákonnosti a z nej vyplývajúcej nulitosti). Taká chyba by nebola ani dôvodom na zrušenie rozhodnutia v „priamom“ opravnom konaní proti nemu, teda v prvej, vyššie príkladmo popísanej situácii.

Do výpočtu situácií relevantných pre uplatnenie štvrtého bodu právnych viet patrí aj situácia posudzovania návrhu na vydanie rozhodnutia podľa jeho skutočného obsahu, tak ako to zodpovedá posúdeniu

návrhového podania podľa jeho obsahu v zmysle § 62 ods. 1 Trestného poriadku (takto posudzuje návrh napríklad aj sudca pre prípravné konanie, bez ohľadu na okolnosť, či ho podáva prokurátor alebo obvinený).

Rozhodujúci je vždy vecný obsah predmetu prieskumu (návrhu na rozhodnutie, rozhodnutia alebo úkonu, resp. úkonov tvoriacich určitý postup). Nie je chybou vyvolávajúcou negatívne prieskumné závery len nedostatok označenia názvu úkonu (rozhodnutia) alebo nesprávne označenie právneho podkladu, ktorý bol pre dotknutý postup použitý. Rovnako nie je chybou nesprávna právna úvaha prezentovaná v rozhodnutí, ak by správna aplikácia zákona vyvolala obsahovo rovnaké rozhodnutie (s rovnakými právnymi účinkami).

Z uvedeného vyplýva, že takýto postup je uplatňovaný univerzálne, a teda aj vo vzťahu k problematike riešenej v bodoch I. až III. tohto stanoviska (napríklad pri posúdení, či došlo k začatiu trestného stíhania „vo veci“, a od ktorého momentu, resp. či je použitý dôkazný postup použiteľný ako podklad pre rozhodovanie súdu).

Naposledy uvedené je aj dôvodom, prečo bola problematika štvrtého bodu právnych viet zaradená do stanoviska ako súvisiaca problematika, ktorú je potrebné riešiť.

Záverom ešte v doplnkovej úvahe charakteru *obiter dictum* k momentu, ktorý sa vyskytol vo vyjadrovanom konaní a ktorý je pre problematiku skutku ako predmetu trestného konania relevantný aj v zábere riešenia vyššie zodpovedaných otázok.

Nejde o skôr prezentovaný záver o možnosti viesť trestné stíhanie pre skutok, ktorý má byť ešte len v budúcnosti spáchaný, z čoho pramenila jedna z oboch vstupných podkladových alternatív pre zaujatie stanoviska (pri použití formulácie v uznesení o začatí trestného stíhania vyznievajúcej tak, že páchateľ v minulom konaní, popísanom ako skutok, skutky alebo určitý druh trestnej činnosti spáchanej v minulosti, naďalej pokračuje).

V ďalej prezentovanom prípade sa síce vyskytuje prvok chronológie, avšak v súvislosti s časovou lokalizáciou skutku pri posudzovaní jeho totožnosti (primárne pri porovnaní jeho opisu v uznesení o začatí trestného stíhania oproti opisu skutku v uznesení o vznesení obvinenia).^{*} Je v nadväznosti na to potrebné vyriešiť, či ide o len jeden - ten istý (totožný, identický) skutok.

Totožnosť skutku, ktorá musí byť zachovaná v rozsahu od začatia trestného stíhania, cez vznesenie obvinenia (ak sú tieto momenty oddelené) a podanie obžaloby až po rozsudok alebo iné meritórne rozhodnutie o skutku (ku ktorému môže dôjsť aj v prípravnom konaní namiesto podania obžaloby), je (výkladovo) daná totožnosťou konania alebo totožnosťou následku (alebo oboch týchto prvkov), a to aspoň v podstatnej časti.

Posudzuje sa však totožnosť skutku ako konkrétnej udalosti vo vonkajšom svete, nie totožnosť normatívna (právne-kvalifikačná, a teda fakticky len druhová).

Nemožno teda posudzovať totožnosť konania a následku podľa obsahu použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Pri všetkých rovnako kvalifikovaných, aj keď *in concreto* rôznych skutkoch, pôjde z hľadiska objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu o rovnaké konanie, ako aj rovnaký následok v jeho normatívnom popise v dotknutom ustanovení (ktoré sa ako právna norma vzťahuje na všetky prípady rovnakého druhu a neurčitého počtu).

To znamená, že pri dvoch rôznych po sebe spáchaných krádežiach vždy pôjde o „prisvojenie si cudzej veci jej zmocnením sa“, nepôjde však o totožné skutky.

Dátum krádeže sa môže v priebehu konania upresniť, ale len vo vzťahu ku konkrétnemu následku konania páchateľa v konkrétnom prípade, teda že konkrétnu vec neukradol v utorok, ale vo štvrtok. Nemožno však začať trestné stíhanie pre krádež spáchanú v minulom období (začatie trestného stíhania je možné len do minulosti - viď vyššie), a potom ju pri až následnom vznesení obvinenia premiestniť do obdobia po začatí trestného stíhania so záverom, že ide o totožný skutok - tu totiž evidentne nemôže ísť o upresnenie doby činu, ktorého spáchania sa uznesenie o začatí trestného stíhania týkalo.

^{*} Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. septembra 2018, sp. zn. 2 To 7/2017.

Pre posúdenie právnych účinkov následného uznesenia o vznesení obvinenia (z hľadiska otázky začatia trestného stíhania) však pozri body I. a II. právnych viet, v kontexte aj ich bodu IV. (a tento doplnkový text v príslušných častiach), od čoho sa potom odvíjajú ďalšie relevantné úvahy.

Kedy bude totožnosť skutku aj napriek jeho podstatnej preformulácii zachovaná?

Ak sa v priebehu konania zistí, že páchatel' neukradol vec A, ale len menej hodnotnú vec B, nakoľko poškodený nepravdivo vypovedal, aby získal vyššie poisťné plnenie, bude zachovaná totožnosť konkrétneho konania (aj keď nie konkrétneho následku), a teda bude zachovaná aj totožnosť skutku.

Ak sa v priebehu konania zistí, že páchatel' iného úmyselne usmrtil (trestný čin vraždy) otrávením a nie ako sa pôvodne predpokladalo bodnými ranami (páchatel' v afekte alebo dehonestáčne bodal už mŕtve telo), bude zachovaná totožnosť konkrétneho následku (aj keď nie konkrétneho konania), a teda bude zachovaná aj totožnosť skutku.

Vyššie uvedené potom samozrejme platí, ak ide len o zmenené zistenie (upresnenie) priebehu toho istého konania alebo o dodatočnú kvantifikáciu a ďalšiu doplnkovú charakteristiku toho istého následku.